

**URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH**

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn.16.05.2000r.

RKT-561-s-01/00/MK

DECYZJA nr RKT-19/2000

I. Na podstawie art.104 k.p.a w związku z art.5 ust.1 pkt 6 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999r. Nr 52 poz.547 ze zmian. Dz.U. z 2000r. Nr 31 poz.381), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego na wniosek „BP Express” Sp. z o.o. w Krakowie **odmawia się** uwzględnienia żądania strony w przedmiocie stwierdzenia praktyki monopolistycznej i nakazania jej zaniechania, polegającej na narzucaniu uciążliwych warunków umów przynoszących podmiotowi narzucającemu te warunki nieuzasadnione korzyści poprzez wprowadzanie do umowy dotyczącej dostawy wody i odprowadzania ścieków obowiązku uiszczania opłaty za dodatkową ilość ścieków będącymi wodami opadowymi do kanalizacji sanitarnej spółki Wodociągi i Kanalizacja „Akwa” Sp. z o.o. w Nysie.

II. Na podstawie art.104 k.p.a w związku z art.5 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999r. Nr 52 poz.547 ze zmian. Dz.U. z 2000r. Nr 31 poz.381), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego na wniosek „BP Express” Sp. z o.o. w Krakowie przeciwko spółce Wodociągi i Kanalizacja „Akwa” Sp. z o.o. w Nysie **odmawia się** uwzględnienia żądania strony w przedmiocie stwierdzenia stosowania praktyki monopolistycznej i nakazania jej zaniechania poprzez stosowanie groźby zlikwidowania fizycznej możliwości przyjmowania wód opadowych do kanału sanitarnego z nieruchomości położonej przy ul.Jagiellońskiej 10 w Nysie.

III. Na podstawie art.104 k.p.a i art.8 ust.1 w związku z art.5 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999r. Nr 52 poz.547 ze zmian. Dz.U. z 2000r. Nr 31 poz.381), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego na wniosek „BP Express” Sp. z o.o. w Krakowie przeciwko spółce Wodociągi i Kanalizacja „Akwa” Sp.

z o.o. w Nysie, **nakazuje się zaniechania** stosowania przez Wodociągi i Kanalizacja „Akwa” Sp. z o.o. w Nysie praktyki monopolistycznej polegającej na stosowaniu groźby odcięcia dopływu wody w celu wymuszenia opłaty za wody deszczowe wprowadzane przez „BP Express” Sp. z o.o. w Krakowie do kanalizacji sanitarnej WiK „Akwa” Sp. z o.o. w Nysie, dyskryminującej przez takie zachowanie „BP Ekspres” Sp. z o.o. w stosunku do innych usługobiorców WiK „Akwa” Sp. z o.o.

IV. Na podstawie art.14 ust.1 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999r. nr 52 poz.547 ze zmian. Dz.U. z 2000r. Nr 31 poz.381), **nakłada się** na Wodociągi i Kanalizacja „Akwa” Sp. z o.o. w Nysie karę pieniężną w wysokości 14.000 PLN (słownie: czternaście tysięcy złotych), płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

W dniu 5 stycznia 2000r. do Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach (zwany dalej Urzędem) wpłynął wniosek pełnomocnika „BP Express” Sp. z o.o. w Krakowie dotyczący wszczęcia przeciwko spółce Wodociągi i Kanalizacja „Akwa” Sp. z o.o. w Nysie (zwana dalej WiK „Akwa” Sp. z o.o.) postępowania administracyjnego w sprawie stwierdzenia stosowania przez tę spółkę praktyk monopolistycznych polegających na domaganiu się od „BP Express” Sp. z o.o. w Krakowie opłat za odprowadzanie wód opadowych do urządzeń kanalizacyjnych, groźeniu wnioskodawcy „zlikwidowaniem fizycznej możliwości przyjmowania wód opadowych do kanału sanitarnego” oraz zerwania umowy dotyczącej dostawy wody i odprowadzania ścieków.

W uzasadnieniu wniosku spółka podniosła iż WiK „Akwa” Sp. z o.o. w umowie dotyczącej dostawy wody i odprowadzania ścieków wprowadziła w § 21 zapis o obowiązku uiszczania dodatkowych opłat z tytułu odprowadzania do kanalizacji dodatkowych ilości ścieków ponad ilość pobranej wody, które miały odpowiadać ilości odprowadzanej wody deszczowej z terenu stacji „BP Express” Sp. z o.o. przy ul.Jagiellońskiej 10 w Nysie. Jest to zdaniem wnioskodawcy sprzeczne z treścią uchwały Sądu Najwyższego III CZP 147/94 z dnia 18.11.1994r. (OSNC 1995/3/49) zgodnie z którą: „...o ilości ścieków dla rozliczenia opłat decyduje ilość pobranej i zużytej wody...Nie ma obecnie podstaw prawnych do pobierania opłaty z tytułu odprowadzania do urządzeń kanalizacyjnych wód opadowych ...”. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy powołał się na § 12 ust.4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 1986r. w sprawie urządzeń zaopatrzenia w wodę... (Dz.U. nr 47 poz.234 z późn. zmian.) ale pomimo iż od 18 grudnia 1996r. obowiązuje nowe rozporządzenie (Dz.U. z 1996r. Nr 151 poz.716 ze zmian.), pogląd Sądu Najwyższego w tej kwestii jest nadal aktualny. Pobieranie wbrew obowiązującemu prawu przez WiK „Akwa” Sp. z o.o. , opłat za wody opadowe jest zdaniem wnioskodawcy praktyką monopolistyczną określoną w ustawie.

O swoim stanowisku w kwestii bezprawnego pobierania opłat za wody opadowe, „BP Express” Sp. z o.o. informowała kilkakrotnie WiK „Akwa” Sp. z o.o. W odpowiedzi na powyższe dostawca wody w piśmie z dnia 22 grudnia 1998r. zagroził iż uporczywe odmawianie zapłaty za wykonanie usługi doprowadzi zgodnie z § 15 do zerwania umowy. Natomiast w piśmie z dnia 3 lutego 1999r. zagroził wnioskodawcy

zlikwidowaniem fizycznej możliwości przyjmowania wód opadowych do kanału sanitarnego. Ponadto wnioskodawca wskazuje, iż przez cały czas trwania umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków uiszczał na bieżąco opłaty za wykonanie tych usług. Natomiast domaganie się przez WiK „Akwa” Sp. z o.o. dodatkowych opłat za wody opadowe nie jest uzasadnione, jest sprzeczne ze stanowiskiem Sądu Najwyższego i nosi znamiona praktyki monopolistycznej.

Organ antymonopolowy ustalił co następuje:

Spółka „BP Express” Sp. z o.o. w Krakowie (dawna nazwa „Fillgood” Sp. z o.o.) w dniu 10 stycznia 1997r. zawarła z Wodociągami i Kanalizacją „Akwa” Sp. z o.o. w Nysie umowę o dostawę wody i odbiór ścieków. W § 1 pkt 2 tej umowy określono, iż ilość odprowadzanych przez „BP Express” Sp. z o.o. ścieków równa się ilości dostarczonej wody. Natomiast § 22 tej umowy, określał dodatkową ilość ścieków odprowadzonych do kanalizacji w wysokości 430 m³/m.-ąc poza ilością wynikającą z ilości pobranej wody. Dodatkowa ilość odprowadzonych ścieków wynikała z ilości wód opadowych wprowadzanych do kanalizacji sanitarnej WiK „Akwa” Sp. z o.o. z terenu stacji „BP Express” przy ul. Jagiellońskiej w Nysie. Taki sam zapis w umowie znalazł się w następnej umowie pomiędzy oboma podmiotami tj. z dnia 01.03.1998r - § 21. Na podstawie tych umów „BP Ekspres” Sp. z o.o. miała obowiązek uiszczania opłaty za dostarczaną wodę, odprowadzane ścieki oraz wody opadowe do kanalizacji sanitarnej WiK „Akwa” Sp. z o.o. w wysokości jak za ścieki. W czasie trwania tej umowy wnioskodawca na bieżąco uiszczał opłaty za dostarczaną wodę oraz odprowadzane ścieki, do dnia kiedy to „BP Express” Sp. z o.o. pismem z dnia 7.12.1998r. poinformowała, iż zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego, WiK „Akwa” Sp. z o.o. nie jest uprawniona do pobierania oddzielnych opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych. Dlatego też „BP Express” Sp. z o.o. przekazywać będzie jedynie opłaty za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków. W odpowiedzi na powyższe WiK „Akwa” Sp. z o.o. stwierdziła iż w/w uchwała SN dotyczy odprowadzania wód opadowych do kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej, natomiast zawarta umowa dotyczy odprowadzania ścieków a nie wód opadowych które trafiają do kanału sanitarnego, którym to są odprowadzane do miejskiej oczyszczalni ścieków. Koszty oczyszczenia tych ścieków ponosi Spółka. Uporczywe odmawianie zapłaty za wykonywane usługi doprowadzi do zerwania zgodnie z § 15 umowy. Wskutek tego pisma wnioskodawca zajął stanowisko, iż zgodnie z przepisami rozporządzenia z 18 grudnia 1996r. w przypadku braku urządzeń pomiarowych jako ilość odprowadzonych ścieków przyjmuje się ilość równą dostarczonej wody. Wobec tego, iż wnioskodawca nie otrzymywał dodatkowej ilości wody ponownie stanął na stanowisku iż opłaty za ilość odprowadzonych ścieków będzie uiszczał w ilości równej dostarczonej wody. W odpowiedzi na to pismo WiK „Akwa” Sp. z o.o. poinformowała, iż po dniu 19 lutego 1999r. zlikwiduje fizycznie możliwość przyjmowania wód opadowych do kanału sanitarnego. Z posiadanych kopii faktur wynika, iż od listopada 1998r. do marca 1999r. „BP Ekspres” z tytułu dostarczonej wody i odprowadzanych ścieków uiszczał na bieżąco wszystkie opłaty za wyjątkiem opłat za wody opadowe wprowadzane do kanalizacji WiK „Akwa” Sp. z o.o. Skutkiem czego w dniu 06.07.1999r. WiK „Akwa” Sp. z o.o. wystosowały do

wnioskodawcy pismo będące wezwaniem do zapłaty kwot z tytułu odprowadzanych wód opadowych z informacją, iż nie uregulowanie tych należności w terminie spowoduje skierowanie sprawy na drogę sądową a także spowoduje zgodnie z § 16 umowy, odstąpienie od umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia, co oznaczać będzie odcięcie wody z dniem 20.07.1999r. Skutkiem czego wnioskodawca musiał w dniu 20.07.1999r. uiszczyć zaległe płatności. Takie stanowisko obu stron doprowadziło do zbudowania własnym kosztem i staraniem przez „BP Express” rury odprowadzającej wody opadowe do rowu fortecznego. Spowodowało to zmianę łączącej strony umowy. W dniu 09.08.1999r. zawarto umowę o dostawę wody i odprowadzanie ścieków w której nie ma zapisu o obowiązku uiszczania opłaty za wody opadowe gdyż WiK „Akwa” Sp. z o.o. nie ponoszą kosztów związanych z odprowadzaniem wód deszczowych.

Organ antymonopolowy zważył co następuje:

Dla stwierdzenia stosowania przez podmiot praktyk monopolistycznych określonych w art.5 ust.1 pkt.6 konieczne jest ustalenie:

- czy podmiot stosujący tę praktykę posiada na rynku pozycję co najmniej dominującą

oraz czy

- podmiot narzuca uciążliwe warunki umów, przynoszące podmiotowi je narzucającemu nieuzasadnione korzyści.

Natomiast odnośnie stwierdzenia stosowania przez podmiot praktyk z art.5 ust. 1 pkt 4 oprócz pozycji co najmniej dominującej na rynku konieczne jest udowodnienie, że

- podmiot dokonuje odmowy sprzedaży lub skupu towarów, dyskryminując niektórych przedsiębiorców przy braku alternatywnych źródeł zaopatrzenia lub zbytu.

Zgodnie z art.2 pkt 7 ustawy antymonopolowej, przedsiębiorca posiada pozycję dominującą w przypadku gdy nie spotyka się z istotną konkurencją na rynku krajowym lub lokalnym. Domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

Przy rozpatrywaniu zajmowanej przez Wodociągi i Kanalizacja „Akwa” Sp. z o.o. pozycji na rynku konieczne jest ustalenie rynku właściwego (relewantnego) w rozpatrywanej sprawie. Rynkiem tym będzie rynek odprowadzania w sposób zawodowy wód opadowych na terenie miasta Nysa. W trakcie rozpoznawania w/w sprawy, WiK „Akwa” Sp. z o.o. określiły, iż są jedynym podmiotem na terenie miasta zajmującym się w sposób zawodowy odprowadzaniem wód opadowych. Wobec czego w myśl przepisów ustawy nie spotykając się z konkurencją na tak rozpatrywanym rynku, posiada pozycję silnie dominującą o ile wręcz nie monopolistyczną.

Do stwierdzenia stosowania praktyki z art.5 ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej, konieczne jest oprócz posiadania pozycji dominującej,

- narzucanie tych warunków przez podmiot dominujący kontrahentowi,
- uciążliwy charakter warunków umowy, narzucenie warunków umowy dla jednej ze stron o ciężarze większym od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju.
- osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści przez podmiot gospodarczy.

W odniesieniu do powyższego można mówić jedynie, iż warunki umów zostały przez WiK „Akwa” Sp. z o.o. narzucone kontrahentom, gdyż z racji posiadanej pozycji monopolistycznej może ona w sposób dowolny, narzucać drugiej stronie umowy, jej warunki. Natomiast aby warunki umów miały charakter uciążliwy, muszą oznaczać dla jednej ze stron umowy ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Podmioty zawierające umowę przynajmniej zasadniczo działają racjonalnie. „Jeżeli przy takim założeniu podmiot dominujący na rynku nie byłby w stanie wynegocjować treści umowy, do zawarcia której doszło w warunkach dominacji rynkowej, umowę należy uznać jako ograniczającą samodzielność kontrahenta (art.231 kpc).

Z racji posiadanej siły rynkowej Wodociągi i Kanalizacja „Akwa” Sp. z o.o. w Nysie miały przewagę kontraktową nad „BP Ekspres” Sp. z o.o. w Krakowie w kształtowaniu treści umowy. Z pewnością w przypadku istnienia konkurencji „BP Ekspres” Sp. z o.o. nie zgodziłaby się na warunek w umowie iż jest zobowiązana do uiszczenia opłaty za dodatkową ilość ścieków odprowadzanych do kanalizacji. Zgoda „BP Ekspres” na takie warunki umowy spowodowana była brakiem wyboru innego kontrahenta tj. brakiem konkurencji dla WiK „Akwa” Sp. z o.o. Wobec czego chcąc otrzymywać dostawy wody oraz odbiór ścieków a tym samym aby móc prowadzić w normalny sposób działalność gospodarczą, podmiot ten musiał zgodzić się na warunki przedstawione przez dostawcę wody. Świadczy to zdaniem Delegatury o ograniczonych możliwościach wpływu „BP Ekspres” na zapisy w tej umowie. Stąd też należy przyjąć, iż warunki umowy zostały Gminie narzucone.

Dla stwierdzenia praktyki z art.5 ust.1 pkt 6 konieczne jest udowodnienie iż narzucone warunki przyniosły podmiotowi je narzucającemu nieuzasadnione korzyści. Przy czym „...dla zastosowania przepisu art.5 ust.1 pkt 6 ustawy z dnia 24.II.1990r. nie jest wymagane stwierdzenie bezprawności działania wykazywanej na podstawie innych przepisów aniżeli przepisy ustawy antymonopolowej, bowiem wskazany przepis tej ustawy nie zawiera wymogu uznania określonego zachowania jako bezprawnego i dokonywania takiej jego kwalifikacji w oparciu o inne akty prawne...” (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 14 maja 1999r. I CKN 1152/97). Tak więc podstawowym wymogiem do stwierdzenia, iż poprzez pewne zachowanie podmiot o pozycji dominującej osiąga nieuzasadnione korzyści jest ocena zachowania tego przedsiębiorcy w świetle przepisów ustawy antymonopolowej. Czynnikiem który pozwala na stwierdzenie, iż dany podmiot osiąga nieuzasadnione korzyści jest działanie wbrew zasadzie ekwiwalentności świadczeń wzajemnych. W relacjach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń uczestników umowy nieuzasadnione korzyści określają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego „umowa jest wzajemna, gdy obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej”(art.487 § 2 k.c.)

W rozważanej sprawie jedna ze stron postępowania zobowiązuje się do odbierania ścieków z nieruchomości „BP Ekspres” Sp. z o.o. w których skład wchodzi również wody opadowe wprowadzane do kanalizacji sanitarnej, w której podlegają połączeniu ze ściekami bytowymi pochodzącymi z tej nieruchomości. Natomiast druga strona umowy na mocy jej przepisów jest zobowiązana do uiszczania opłaty za ścieki wprowadzane do kanalizacji WiK „Akwa” Sp. z o.o. w Nysie, na które składają się zarówno ścieki bytowe jak i wody opadowe z terenu tej nieruchomości. Odbiorca ścieków ponosi koszty ich odprowadzania oraz oczyszczenia w miejskiej oczyszczalni ścieków. Na koszty oczyszczenia tych ścieków składają się zarówno ścieki bytowe jak i wody opadowe, które to ulegają połączeniu w miejskiej sieci kanalizacyjnej. Dlatego też z racji ponoszonych kosztów dostawca wody i odbiorca ścieków ma prawo żądać spełnienia przez usługobiorcę świadczenia ekwiwalentnego w postaci opłaty za świadczone usługi. Wobec czego uiszczenie przez „BP Ekspres” Sp. z o.o. opłaty za odprowadzane przez WiK „Akwa” Sp. z o.o. w Nysie ścieki bytowe oraz wody opadowe należy uznać za świadczenia ekwiwalentne.

W trakcie postępowania wnioskodawca powołuje się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.05.1999r. w którego wywodzi wniosek iż do stwierdzenia praktyki z art.5 ust.1 pkt 6 ustawy, wystarczająca jest ocena zachowania podmiotu o pozycji monopolistycznej w świetle tego przepisu. Jak wskazano to powyżej świadczenia pomiędzy WiK „Akwa” Sp. z o.o. oraz „BP Ekspres” Sp. z o.o. należy uznać za ekwiwalentne, wobec czego nie można stwierdzić iż poprzez pobieranie opłaty za wody opadowe dostawca wody uzyskuje z tego tytułu nieuzasadnione korzyści. Pobierane opłaty były ekwiwalentem za koszty jakie ponosiła spółka z tytułu odprowadzania wód opadowych z terenu stacji „BP Ekspres” Sp. z o.o. Dostawca wody jest spółką prawa handlowego działającą według reguły rachunku ekonomicznego. Za świadczone usługi ma prawo żądać zapłaty, która będzie pokryciem ponoszonych kosztów oraz zapewniała tej spółce godziwy zysk. W prowadzonym postępowaniu wnioskodawca powołuje się na uchwałę Sądu Najwyższego III CZP 147/94 z dn.18.11.1994r. zgodnie z którą „o ilości ścieków dla rozliczenia opłat decyduje ilość pobranej i zużytej wody...Nie ma obecnie podstaw prawnych do pobierania opłaty z tytułu odprowadzania do urządzeń kanalizacyjnych wód opadowych...”. Stanowisko takie Sąd Najwyższy oparł na podstawie § 12 ust.4 rozp. RM z dn. 23 grudnia 1986r. w sprawie urządzeń zaopatrzenia w wodę (Dz.U. Nr 47 poz.234 z późn.zmian.). Na tej podstawie wnioskodawca wywodzi iż w świetle tego rozporządzenia oraz rozporządzenia aktualnie obowiązującego (rozp. RM z 18.12.1996r. w sprawie urządzeń zaopatrzenia w wodę... Dz.U. 1996r. Nr 151 poz. 716 ze zmian.), brak jest podstaw prawnych do pobierania opłaty za wody opadowe.

Jednakże uchwałą Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1997r. (Sygn. akt CZP 126/96), sąd stwierdził, iż „Paragraf 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 1986r. w sprawie urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych oraz opłat za wodę i wprowadzanie ścieków (Dz.U. Nr 47 poz.234 ze zmian.) nie mógł stanowić podstawy do ustalenia przez organ gminy opłat za ścieki wprowadzane do urządzeń kanalizacyjnych, będących własnością spółki akcyjnej, w której gmina ma ponad połowę akcji”. Wobec czego SN stwierdził, iż ponieważ § 11 tego rozporządzenia nie jest postawą do ustalenia opłat za usługi wodno-kanalizacyjne świadczone przez spółkę prawa handlowego, a brak jest innych przepisów powszechnie obowiązujących, które narzucałyby tym, spółkom konkretne stawki opłat, to w ocenie SN trzeba przyjąć, że zawierane umowy powinny samodzielnie kształtować sprawę opłat za wykonane usługi. Postanowienia tych umów powinny być podstawą do oceny wzajemnych zobowiązań stron. Powyższa uchwała SN znalazła zastosowanie w wyroku Sądu Antymonopolowego z dnia 9 grudnia 1998r. (sygn. akt XVII Ama 76/97), w którym Sąd Antymonopolowy stwierdził, iż uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1994r. sygn. akt III CZP 147/94, na

której opierało się dotychczasowe orzecznictwo antymonopolowe, podjęta została w odmiennym stanie faktycznym, w jakim urządzenia kanalizacyjne stanowiły własność gminy a nie spółki akcyjnej.

Dlatego też uzasadnienie wniosku zostało dokonane na podstawie błędnego przeświadczenia o całkowitej nielegalności uiszczanych z tego tytułu opłat. Takie rozumowanie wnioskodawcy zostało poparte na podstawie nie mającej zastosowania w tej sprawie uchwały SN z dnia 18.11.1994r., według której za wody opadowe spływające do ogólnospławnej kanalizacji sanitarnej nie mogą być pobierane opłaty jak za ścieki wprowadzane do komunalnych urządzeń kanalizacyjnych. Uchwała ta została podjęta w odmiennym stanie faktycznym, w którym urządzenia kanalizacyjne stanowiły własność gminy, a nie jak to ma miejsce w tej sprawie spółki prawa handlowego. Opłaty za odprowadzanie wód opadowych należy uznać za ekwiwalent za świadczone przez WiK „Akwa” Sp. z o.o. usługi i dopełnienie ze strony usługobiorców obowiązków z cywilno prawnych umów wzajemnych (art.487 § 2 k.c.).

Dlatego też w pkt.I sentencji tej decyzji Urząd odmówił uwzględnienia żądania strony w przedmiocie stwierdzenia stosowania przez takie zachowanie zarzucanej praktyki monopolistycznej.

Drugą zarzucaną WiK „Akwa” Sp. z o.o. przez „BP Ekspres” Sp. z o.o. w Krakowie praktyką monopolistyczną jest praktyka naruszająca zdaniem wnioskodawcy art.5 ust.1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym to jest odmowa przez podmiot posiadający pozycję dominującą sprzedaży lub skupu towarów dyskryminująca niektóre podmioty gospodarcze przy braku alternatywnych źródeł zaopatrzenia lub zbytu a polegająca zdaniem wnioskodawcy na stosowaniu przez dostawcę wody, groźby odstąpienia od umów na dostawę wody oraz odprowadzania ścieków w zakresie odprowadzania ścieków, w związku z odmową wnioskodawcy wnoszenia jego zdaniem bezzasadnych opłat za odprowadzanie wód opadowych.

Jak wynika z posiadanych przez Urząd informacji i dokumentów w związku z zaleganiem przez „BP Ekspres” Sp. z o.o. z uiszczaniem opłat za wody opadowe, WiK „Akwa” Sp. z o.o. przesłała w dniu 07.06.1999r. pismo wzywające wnioskodawcę do uregulowania w wyznaczonym czasie zaległych należności. Zaległe należności były wyszczególnione w treści tego pisma i jak wynika z posiadanych informacji dotyczyły należności za odbiór wód opadowych. Równocześnie w piśmie tym WiK „Akwa” Sp. z o.o. informują iż niezapłacenie należności w określonym terminie spowoduje skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego bez wezwania do zapłaty, a także spowoduje zgodnie z § 16 umowy o dostawę wody i odbiór ścieków odstąpienie od umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia co oznaczać będzie odcięcie dostawy wody z dniem 20.07.1999r.

Ponadto jak wynika z pisma „BP Ekspres” Sp. z o.o. z dnia 07.03.2000r. dostawca wody w kwietniu/maju 1999r. dokonał odcięcia odprowadzania ścieków oraz wód opadowych do kanalizacji sanitarnej poprzez zamurowanie odpływu kanalizacji, pozostawiając tylko bardzo mały odpływ. Wobec ograniczenia przez WiK „Akwa” Sp. z o.o. odprowadzania wód opadowych i ścieków oraz wobec groźby odcięcia dostawy wody „BP Ekspres” Sp. z o.o. , w dniu 20.07.1999r. dokonała przelewem zapłaty zaległych należności za wody opadowe. Natomiast jak wynika z oświadczenia WiK „Akwa” Sp. z o.o. , ich korespondencja z wnioskodawcą zmierzała jedynie do zmuszenia wnioskodawcy do dokonania przeróbki wewnętrznej sieci kanalizacyjnej tak aby nie podnosić kosztów odprowadzania ścieków poprzez zawyżania ich ilości przez wody opadowe i nie miała na celu odcinania dostawy

wody. Poprzez takie zachowanie WiK „Akwa” Sp. z o.o. zmusiła wnioskodawcę nie tylko do uregulowania zaległych należności ale i do dokonania przeróbki wewnętrznej sieci kanalizacyjnej, przez co wody opadowe są odprowadzane do rowu fortecznego.

Na podstawie art. 491 § 1 k.c. w związku z niewykonaniem zobowiązań wynikających z umów wzajemnych spółka miała prawo do wyznaczenia dodatkowych terminów do zapłaty należności z zagrożeniem, że w razie ich bezskutecznego upływu odstąpi w tej części od zawartych umów i zaprzestanie odbioru ścieków. Przyjmowanie do kanalizacji ścieków i wód opadowych uznać należy za świadczenie niepodzielne, które jest przesłanką zastosowania art.491 § 1 k.c. , ponieważ w urządzeniach kanalizacyjnych wody opadowe i ścieki ulegają nieodwracalnemu połączeniu i już jako ścieki utylizowane są w oczyszczalni. Wobec czego zablokowanie odpływu ścieków w przypadku nie uiszczenia opłaty za wody opadowe należy uznać za uzasadnione. Dlatego też Urząd uznał za uzasadnione w pkt.II sentencji decyzji, odmówić stronie żądania stwierdzenia stosowania praktyki monopolistycznej.

Trzecią zarzucaną przez „BP Ekspres” Sp. z o.o. praktyką monopolistyczną jest praktyka naruszająca zdaniem wnioskodawcy również art.5 ust.1 pkt 4 ustawy antymonopolowej tj. odmowa przez przedsiębiorcę posiadającego pozycję dominującą, sprzedaży lub skupu towarów dyskryminująca niektórych przedsiębiorców przy braku alternatywnych źródeł zaopatrzenia lub zbytu. Zdaniem wnioskodawcy stosowana praktyka polegała na stosowaniu przez WiK „Akwa” Sp. z o.o. groźby odstąpienia od umowy dostawy wody i odprowadzania ścieków w zakresie dostawy wody w celu wymuszenia na wnioskodawcy uiszczenia opłaty za wody opadowe wprowadzane do kanalizacji sanitarnej.

Zdaniem Urzędu obie usługi tj. dostawa wody i odbiór ścieków są świadczeniami odrębnymi. Dotyczą innego rodzaju usług i służą zaspokojeniu innego rodzaju potrzeb odbiorców.

Grożenie zainteresowanym odstąpieniem od umowy w zakresie dostawy wody nie pozostawało zatem w związku przyczynowo-skutkowym z nienależnym wykonywaniem przez „BP Ekspres” Sp. z o.o. umów na odprowadzanie ścieków. Takie zachowanie WiK „Akwa” świadczy o gorszym potraktowaniu „BP Ekspres” Sp. z o.o. w stosunku do innych usługobiorców którzy również uiszczają na bieżąco opłaty za dostarczaną wodę a wobec których WiK „Akwa” Sp. z o.o. nie zastosowały takiej groźby. Zdaniem Urzędu groźba tego rodzaju była bezprawna i bez uzasadnionej przyczyny dyskryminowała wnioskodawcę, ponieważ został on potraktowany przez dostawcę wody gorzej niż inni kontrahenci WiK „Akwa” Sp. z o.o.

Wobec czego stosowanie groźby odstąpienia od umowy dostawy wody ponieważ nie pozostawało w związku przyczynowo-skutkowym z nienależnym wykonywaniem umowy, w zakresie obowiązku zapłaty za wody opadowe wprowadzane do kanalizacji WiK „Akwa” Sp. z o.o. , jest zdaniem Urzędu nadużyciem przewagi na rynku odprowadzania ścieków. Stosowanie groźby odcięcia dopływu wody w piśmie z dnia 07.06.1999r. w celu wymuszenia opłaty za wody deszczowe, jest nadużyciem przez WiK „Akwa” Sp. z o.o. pozycji na rynku, gdyż nie pozostaje w związku przyczynowo-skutkowym z nie wywiązywaniem się w terminie przez „BP Ekspres” Sp. z o.o. z uiszczenia opłat za dostawę wody a stosowanie

groźby odcięcia wody ma za zadanie wymuszenie opłaty za odbiór wód opadowych, które są przedmiotem odrębnego świadczenia i jest potraktowaniem w sposób gorszy tej spółki od innych kontrahentów.

Dlatego też w pkt. III sentencji decyzji, Urząd nakazał zaniechania stosowania przez WiK „Akwa” Sp. z o.o. praktyki monopolistycznej polegającej na stosowaniu groźby odcięcia dopływu wody w celu wymuszenia opłaty za wody deszczowe wprowadzane przez wnioskodawcę do kanalizacji sanitarnej WiK „Akwa” Sp. z o.o. w Nysie.

Artykuł 14 ust.1 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999r. nr 52 poz.547), przewiduje iż w decyzjach wydanych na podstawie art.8 ust.1 i 3 oraz art.9 w/w ustawy, stwierdzających stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki monopolistycznej i nakazującej jej zaniechania, Prezes UOKiK może ustalić karę pieniężną płaconą do budżetu państwa.

W punkcie III. sentencji tej decyzji, Prezes Urzędu na podstawie art.8 ust.1 w/w ustawy nakazał Wodociągom i Kanalizacji „Akwa” Sp. z o.o. zaniechania stosowania praktyki monopolistycznej określonej w tej decyzji. Tak więc konsekwencją stwierdzenia przez Prezesa Urzędu stosowania praktyki monopolistycznej jest możliwość nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej. Stwierdzenie stosowania praktyki monopolistycznej oznacza iż stosujący praktykę doprowadził do trwałych zmian na rynku niemożliwych do osiągnięcia bez stosowania praktyk monopolistycznych, narażając jednocześnie konkurentów na niepowetowaną szkodę (wyrok Sądu Antymonopolowego sygn. akt XVII Amr 74/94).Nałożenie kary pieniężnej ma być sankcją za stosowanie praktyki monopolistycznej, która jest konsekwencją nadużycia pozycji dominującej na rynku co wskazano w pkt.III sentencji decyzji.

Nałożenie kary ma charakter represyjny ale równocześnie i prewencyjny gdyż z jednej strony jest sankcją za naruszenie przepisów ustawy i nadużycie pozycji monopolistycznej na rynku a z drugiej strony powinno spowodować zaprzestanie stosowania praktyk określonych w art.5 ust.1 pkt 4 ustawy antymonopolowej a tym samym zapewnić ochronę interesów konsumentów.

Zastosowanie groźby odcięcia dopływu wody w celu wymuszenia opłaty za wody opadowe wprowadzane do kanalizacji WiK „Akwa” Sp. z o.o. spowodowały pomimo tego iż oba świadczenia są odrębne, zmuszenie wnioskodawcy do uregulowania zaległych należności. Zachowanie takie ze strony WiK „Akwa” Sp. z o.o. było możliwe dzięki zajmowanej pozycji monopolistycznej na rynku dostawy wody i odprowadzania ścieków na terenie Nysy i stanowiło nadużycie zajmowanej pozycji na rynku.

Zgodnie z art.14 ust.1 prezes Urzędu może ustalić karę pieniężną w wysokości 100% przychodu w rozumieniu art.2 pkt 10 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz.U. z 1999r. nr 52 poz.547). Wobec czego organ antymonopolowy mógł nałożyć karę w maksymalnej wysokości (...) PLN natomiast postanowił o nałożeniu kary w wysokości 14.000 PLN.

Wysokość nałożonej kary została ustalona w wysokości znacznie poniżej kary maksymalnej jaka zgodnie z przepisami w/w ustawy mógł nałożyć Urząd.

Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono jak w sentencji

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Sądu Okręgowego- Sądu Antymonopolowego w Warszawie, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia decyzji.

Karę pieniężną należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NPB o/o Warszawa 10101010-7878-223-1

DYREKTOR DELEGATURY
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach

ALICJA KRAL